Yksikön toimintasuunnitelma

Varhaiskasvatusyksikkö Jätkäsaari

Helsinki

Työtämme ohjaavat yhteiset arvot

Helsinkiläinen varhaiskasvatus perustuu Vasu-perusteissa määritellyille arvoille sekä Helsingin kaupungin strategiaan 2017-2021

Vasuperusteissa määritellyt arvot:

- Lapsuuden itseisarvo
- Ihmisenä kasvaminen
- Lapsen oikeudet
- Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja moninaisuus
- Perheiden monimuotoisuus
- Terveellinen ja kestävä elämäntapa

Varhaiskasvatusyksikön rakenne

Varhaiskasvatusyksikössämme on 16 lapsiryhmää, jotka toimivat neljällä eri ”saarella”. Höyhensaarella ja Palmusaarella lapset ovat iältään 0-4-vuotiaita. Aarresaarella lasten ikäjakauma on 2-4 vuotta. Seikkailusaarella lapset ovat 5-6-vuotiaita, tällä saarella toimivat yksikön esiopetusryhmät.

Varhaiskasvatusyksikössämme toimii eri ammattiryhmien työntekijöitä ja yhteensä meitä on jo 53. Varhaiskasvatuksen opettajien ja varhaiskasvatuksen lastenhoitajien lisäksi yksikössämme työskentelee varhaiskasvatusyksikön johtaja, hallinnollinen varajohtaja, varhaiskasvatuksen erityisopettaja, suomi toisena kielenä opettaja sekä varhaiskasvatuksen erityisavustaja.

Lapsen varhaiskasvatuksen aloittaminen ja siirtymisen käytännöt

Meidän yksikössämme jokainen kasvattaja tunnistaa **aloitusvaiheen merkityksen** ja tuo sen myös esiin huoltajille. Aloituksessa lapselle tuo turvaa hänelle tärkeät tavarat ja esimerkiksi valokuva huoltajista. Vastuuaikuiset kannattelevat lasta päivähoidon alkuvaiheessa. Lapselle luodaan mahdollisuus tutustua ensin omaan pienryhmään, josta laajennetaan vähitellen muuhun lapsiryhmään ja koko päiväkotiin.

Tutustuminen varhaiskasvatuksessa

- Varhaiskasvatus päätöksen mennessä huoltajille, kasvattaja ottaa yhteyttä huoltajiin aloituskäytänteiden sopimiseksi. Tutustumiskäynnit sovitaan ensisijaisesti lapsen omaan tulevaan lapsiryhmään. Päävastuun ottaa lapsen tulevan pienryhmän kasvattaja.
- Tutustuminen tapahtuu lapsen ehdoilla, jolloin huoltaja tai muu läheinen ohjaa ja vastaa lapsestaan päivän eri tilanteissa. Tutustumisjaksoon varataan 1-5 päivää lapsen tarpeet ja ikä huomioiden. Päätarkoituksena on tutustua varhaiskasvatusyksikön arkeen, kasvattajiin ja oman ryhmän rutiineihin sekä toimintatapoihin.
- Ennen päivähoidon aloitusta tai vaihtoehtoisesti lapsen tutustumisjaksolla käydään huoltajan ja kasvattajan kesken aloituskeskustelu. Aloituskeskustelussa korostetaan huoltajan näkemystä lapsesta ja odotuksia koskien varhaiskasvatusta.
- Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma (vasu) laaditaan yhdessä huoltajan kanssa noin kahden kuukauden päästä aloituksesta.

Lapsen varhaiskasvatuksen aloittaminen ja siirtymisen käytännöt

Siirtyminen toiseen lapsiryhmään

- Siirtyminen voi tapahtua kesken toimintakautta tai sen vaihtuessa. Siirtymistä valmistellaan mahdollisuuksien mukaan huoltajien kanssa ja käydään läpi perusteita. Lapsen iän, kehitystason ja yksilölliset tarpeet huomioimalla pyrimme luomaan sujuvan siirtymän uuteen lapsiryhmään.

Lapsen vasuprosessi –yhteisesti sovitut käytännöt

- Ryhmän kasvattajat havainnoivat lasta päivän eri tilanteissa ja toiminnoissa. Kaikki tiimin jäsenet osallistuvat prosessiin asiantuntemuksellaan ja työllään.
- Varhaiskasvatuksenopettaja sopii huoltajien kanssa vasukeskusteluajan ja ennen keskustelua jaetaan vasulomake, jonka avulla huoltajat voivat valmistautua keskusteluun. Varhaiskasvatuksenopettaja kutsuu keskusteluun mahdolliset moniammatilliset yhteistyötahot (esim. varhaiskasvatuksen erityisopettaja, suomi toisena kielenä opettaja, terapeutit, lastensuojelun työntekijä).
- Varhaiskasvatuksenopettaja kirjaa huoltajien kanssa yhdessä sovitut tavoitteet ja käy ne läpi tiimin kanssa. Huoltajille jaetaan myös dokumentti lapsen vasusta.
- Keskustelut käydään syys-lokakuussa. Lapsen vasua päivitetään tarvittaessa toimintakauden aikana ja arvioidaan toimintakauden lopussa.
- Varhaiskasvatuksen opettaja kokoaa ryhmälle pedagogiset tavoitteet lasten vasujen pohjalta. Tavoitteet kirjataan ryhmän toiminnan suunnitelmaan.

Toimintavuoden yhteiset tavoitteet: Henkilöstön sensitiivinen työote

Yksikkömme yksi varhaiskasvatuksen laadun indikaattori on lapsen ja aikuisen välisen vuorovaikutuksen laatu. Tavoitteenamme on henkilöstön sensitiivinen vuorovaikutus sekä lapsilähtöinen ja osallisuutta tukeva toiminta. Kasvattajien ja lapsien välinen vuorovaikutus on avointa, välittävää, kunnioittavaa ja kannustavaa. Käytämme yksikössämme Vahvuus varis- opasta, jonka avulla autamme lapsia löytämään omat luonteen vahvuutensa.

Osallisuus ja toimijuus
Yksikössämme on yhteinen linjaus lapsen ja aikuisen väliselle sensitiiviselle vuorovaikutukselle. Oman toiminnan reflektointi tapahtuu keskustelujen, palautteen ja lomakkeiden avulla. Yksikkömme kasvattajat tiedostavat leikin merkityksen varhaislapsuudessa. Haluamme luoda lapsille mielekkään leikkiympäristön, jossa tiedostamme sekä otamme huomioon yksilöllisesti lapsen tarpeet, valmiudet, ikätason ja tunteet.

Arjen pedagogiikka sensitiivisyyden näkökulmasta
Kaikki kasvattajamme haluavat osallistaa lapsia toiminnan suunnittelussa arvioinnissa. Näemme lasten ja aikuisten väliset keskustelut tärkeänä osana toiminnan arviointia. Jokaisen ryhmän kasvattajat ottavat päivittäin huomioon lapsen tarpeet ja toiveet arjen pedagogiikassa. Kasvattajamme havainnoivat lasten kokemusmaailmaa, jota hyödynnetään arjen ja tuokioiden rakenteissa.

Toimintavuoden yhteiset tavoitteet: TAE 2020 sitova tavoite. Käytämme koko kaupunkia oppimisen ja työnteon ympäristönä

”Bongaa Pätkä” – kuvasuunnistus Jätkäsaaressa

Tavoite:
Toteutetaan laaja-alainen ilmiöpohjainen kokonaisuus, jossa lapset oppivat tuntemaan lähialueen ja sen toimijat.
Liikumme ja käytämme koko kaupunkia oppimisen sekä työnteon ympäristönä. Varhaiskasvatusyksikön ympäristössä liikkuessa lapset oppivat tuntemaan lähialueena toimijoita, Jätkäsaarta ympäristönä ja liikennesääntöjä.

Mitä ja miten tehdään:
Etsimme varhaiskasvatusyksikön kadonnutta ”Pätkä-jätkää”. Etsiminen toteutetaan valokuvasuunnistuksen avulla ja jokaisen mukana olevan toimijan pisteessä on vihje, tehtävä tai tietoisku. Kuvasuunnistus tapahtuu Jätkäsaaren alueella.

Dokumentointi:
Jokainen ryhmä valmistelee lapsia tuleviin viikkoihin tuokioiden avulla. Dokumentointi tapahtuu kuvaamalla ja haastattelemalla.
Teema lopussa järjestetään yhteinen koonti päiväkodin liikuntasalissa, jonne ”Pätkä-jätkä” saapuu. Jokainen ryhmä dokumentoi teeman loputtua koosteen, joka toteutetaan yhdessä lasten kanssa.

Arviointi:
Jokainen ryhmä arvioi omaa toimintaansa lapsien kannalta. Arvioinnin kannalta toimintaa pohditaan jatkuvuuden, lapsilähtöisyyden ja yleisen ilmapiirin kannalta.

Oppimisympäristö

Yksikössämme on neljä ”saarta”, joissa jokaiselle lapsiryhmälle on nimetty oma ryhmätila. Lisäksi käytössämme on kaikki yhteiset aulatilat, liikuntasali, ruokasali, pihat (pikkupiha, yläpiha ja alapiha). Jokaiselta saarelta löytyy yhteiskäyttöön tila (olkkari/tori), jonka käytöstä sovitaan saaren ryhmien kesken. Saaret sopivat yhteistilojen käytöstä ja suunnittelevat kyseiseen ympäristöön soveltuvat leikit ja toiminnat. Hyödynnämme eri tiloja esim. leikkiin, toimintahetkiin ja pukemiseen. Käytämme tiloja luovasti, esim. pukuhuoneiden suihkutilat vesileikille ja Messin keittiön käyttö.

Leikki- ja toimintavälineissä huomioidaan lasten ikä ja kiinnostuksen kohteet. Lelut ja välineet ovat lasten saatavilla ja kasvattajat ovat suunnitelleet toimivia leikkikokonaisuuksia. Kasvattajat ovat sitoutuneet pitämään huolta kaikista tiloista ja välineistä. Opetamme näitä taitoja myös lapsille ja varaamme leikin siivoamiselle aikaa. Kehitämme oman pihan käyttöä ja huolehdimme myös ulkovälineiden kunnossapidosta.

Kasvattajat rakentavat yhdessä lasten kanssa oppimisympäristöä, jota muokataan säännöllisesti. Huonekalut ja leikit ovat siirreltävissä ja tilat helposti muunneltavissa. Kuvien käyttö (esim. leikinvalintataulut, kuvitetut lelulaatikot ja niiden paikat) ja oppimisympäristön selkeys mahdollistavat innostavan ja kiinnostavan leikkiympäristön syntymisen.

Aloitamme oppimisympäristön avartamisen tutustumalla lähiympäristöön, josta laajennamme vähitellen toimintaympäristöä kattamaan koko Helsingin. Jätkäsaari alueena tarjoaa meille hyvät kulkuyhteydet ja mahdollisuudet toimintaan varhaiskasvatusyksikön rajojen ulkopuolella.

Leikkiin kannustava toimintakulttuuri

Leikki on lapsen kehityksen lähde ja oppimisen väline. Leikkiin kannustavassa toimintakulttuurissa tunnistamme leikkiä mahdollistavat ja rajoittavat tekijät. Leikkimällä lasten kanssa aikuinen oppii tuntemaan lasta, hänen kokemuksiaan, ja tilannetta jossa lapsi elää.

Tavoitteet:

1. Leikillisyyden lisääminen arjen tilanteisiin
2. Kasvattaja leikin valvojasta aktiiviseksi toimijaksi
3. Kannustaminen mielikuvituksen käyttöön, ilmaisuun ja luovuuteen

Toimenpiteet:

Olemme aidosti kiinnostuneita lasten maailmasta, keskustelemme lasten kanssa heitä kiinnostavista asioista.
Leikkivälineitä, kalusteita ja tiloja saa yhdistää ja käyttää luovasti. Pohdimme työyhteisössämme leikin turhia sääntöjä, jotka estävät leikin kehittymisen.
Meillä pidetään hauskaa ja hassutellaan yhdessä!
Luomme saarille yhtenäiset leikkitaulut, ja sitoudumme niiden käyttöön.
Lelulainaamon rakentuminen toimintakauden aikana.
Leikkiviikot tammi-helmikuussa 2020. Jokainen saari suunnittelee ja ideoi leikkiteemaviikon ja ohjeistaa muut saaret toimintaan.

Laaja-alainen osaaminen

Varhaiskasvatuksessa luodaan pohjaa lasten laaja-alaiselle osaamiselle. Laaja-alainen osaaminen muodostuu tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon kokonaisuudesta. Osaaminen tarkoittaa myös kykyä käyttää tietoja ja taitoja sekä toimia tilanteen edellyttämällä tavalla. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita ovat: ajattelu ja oppiminen, kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, itsestä huolehtiminen ja arjen taidot, monilukutaito sekä tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen, osallistuminen ja vaikuttaminen.

Varhaiskasvatusyksikkömme valitsi kehittämiskohteiksi itsestä huolehtimisen ja arjen taidot, sekä monilukutaidon ja viestintäteknologisen osaamisen.

Tavoitteet

- Tuemme lapsen myönteistä ja uteliasta suhtautumista elämään. Tavoitteenamme on vahvistaa lapsen minäkuvan, itsetunnon ja arjessa pärjäämisen taitoja. Haluamme myös tarjota lapsille aistirikkaan oppimisympäristön.
- Haluamme opettaa lapsia kunnioittamaan omaa ja toisen kehoa. Opetamme lapsille ikätasoisesti turvataitoja.
- Monilukutaito ja kriittinen/pohtiva suhtautuminen esimerkiksi netissä olevaan tietoon. Nopeasti muuttuvan maailman takia haluamme kehittää lasten medialukutaitoa. Haluamme auttaa lapsia ymmärtämään mistä internetistä saa tietoa sekä olemaan kriittinen etsityn tiedon sekä sisällön suhteen.

Oppimisen alueet

Yksikössämme ilmentyneet oppimisen alueet, kuuluvat Helsingin varhaiskasvatussuunnitelman lapsen laaja-alaisen osaamisen oppimisen alueisiin. Haluamme tarjota lapsille monipuolisia kokemuksia eri oppimisen alueista. Yhdistämme eri alueita keskenään, aina huomioiden lasten valmiudet ja kiinnostuksen kohteet.

Jokainen ryhmämme on laatinut ryhmän toiminnan suunnitelman, jonka pohjana toimivat varhaiskasvatussuunnitelmassa olevat oppimisen alueet. Nämä eri osa-alueet on kuvattu kattavasti Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmassa.

Haluamme varhaiskasvatusyksikössämme painottaa ”Minä ja meidän yhteisömme” osa-alueeseen. Tämä oppimisen alue pitää sisällään eettisen ajattelun, katsomuskasvatuksen, mediakasvatuksen sekä lähiyhteisön, menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden alueet. Päivähoidon aloituksen yhteydessä lapsen elinpiiri laajenee. Tästä johtuen lapset kohtaavat toisenlaisia perinteitä, toimintamalleja, arvoja sekä katsomuksia, joita koti on tarjonnut. Haluamme yksikössämme kehittää lasten ymmärrystä lähiyhteisön monimuotoisuuteen.

Yhteistyö ja viestintä

Näemme huoltajien ja kasvattajien välisen vuorovaikutteisen yhteistyön merkittävä osana lapsen yksilöllisen varhaiskasvatuksen toteutumista. Varhaiskasvatusyksikkömme kasvattajat ovat pääasiallisessa vastuussa yhteistyön toteutumisesta. Huomioimme yhteistyössä perheiden moninaisuuden, lasten yksilöllisyyden sekä vanhemmuuteen ja huoltajuuteen liittyvät kysymykset. Koemme yksikössämme vanhempien luottamuksen ja avoimen vuorovaikutussuhteen luomisen tärkeinä osa-alueina päivittäisten kohtaamisten yhteydessä.

Huoltajien osallisuus
Yksikössämme lasten huoltajilla on aina mahdollisuus yhteistyössä kasvatuksen ammattilaisten kanssa, osallistua varhaiskasvatuksen toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen. Yksikössämme toimii vanhempainyhdistys, järjestämme monimuotoisia vanhempainiltoja ja kalenterivuoden mukaisia juhlia. Haluamme saada huoltajat mukaan yksikkömme toimintaan esimerkiksi yhteistein tapaamisten suunnittelussa. Huoltajat ovat esimerkiksi tervetulleita esittelemään omaa työtään tai harrastustaan. Otamme huoltajien näkemykset, mielipiteet ja toiveet muutostarpeista huomioon mahdollisuuksien mukaisesti.

Päivittäisissä tapaamisissa kasvattajien kanssa huoltajat pystyvät keskustelemaan lapsen kuulumisista ja päivän kulusta. Ryhmät lähettävät lasten huoltajille viikoittain viikkokirjeen, jossa kerrotaan kuluneen viikon ja seuraavan viikon tapahtumista. Yksikkömme ryhmillä on omat instagram tilit, joista huoltajat pääsevät halutessaan seuraamaan ryhmän toimintaa.

Monialainen yhteistyö
Monialaisella yhteistyöllä varmistamme, että toimintamme on lapsen tarpeiden mukaista. Varhaiskasvatusyksikkömme tekee yhteistyötä Jätkäsaaren peruskoulun , alueneuvoloiden, lapsiperheiden palvelujen ja lastensuojelun, kuntouttavien tahojen, kirjaston, Helsingin yliopiston ja Ruoholahden konservatorion kanssa. Yksikössämme toimii myös varhaiskasvatuksen erityisopettaja ja suomi toisena kielenä opettaja.

Pedagoginen dokumentointi, arviointi ja kehittäminen

Pedagogisella dokumentoinnilla tarkoitetaan jonkin tapahtuman, ilmiön, rakenteen tai idean tallentamista. Dokumentointi on varhaiskasvatusyksikössämme yksi varhaiskasvatuksen toiminnan suunnittelun ja arvioinnin perusteista. Pedagogisen dokumentoinnin tarkoituksena on saada tietoa lasten tarpeista, tiedoista ja taidoista sekä kiinnostuksen kohteista.

Arvioinnin välineet ja lomakkeet
Työmme arvioinnissa käytämme apuna Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmaa. Lasten henkilökohtaiset varhaiskasvatussuunnitelmat toimivat pohjana lasten yksilöllisten tarpeiden huomioinnissa ja arvioinnissa. Olemme yksikössämme laatineet yhteiset käytännön toimintatavat, johon kaikki työntekijät ovat sitoutuneet. Pedagogista havainnointia ja arviointia tehdään havainnointilomakkeiden avulla.

Mitä ja miten arvioimme
Yksikkömme ryhmien työntekijät arvioivat omaa ja ryhmän toimintaa aktiivisesti. Ryhmien kasvattajien oman toiminnan reflektointi ja toiminnan tavoitteiden saavuttaminen on tärkeässä osassa arviointia. Arviointi painottuu toiminnan tavoitteiden saavuttamiseen, pedagogiseen laadukkuuteen, aistillisiin kokemuksiin, toiminnan mielekkyyteen, lapsilähtöisyyteen ja kasvattajien henkilökohtaiseen onnistumisen tunteeseen. Arviointi tapahtuu viikoittaisissa tiimipalavereissa, kuukausisuunnitelmissa ja projektien yhteydessä.